

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№7(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 436 sahifa,
1-iyul, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning milliy qadriyatlarga oid tasavvurlarini shakllantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlari.....	10
<i>Davlatnazarova Ziyodabonu Muxtor qizi</i>	
Talabalarning xulqidagi devyatsiya darajasining yuqorilab ketishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-psixologik omillar.....	16
<i>Ergashev Jo'rabek Xalilovich</i>	
Zo'rvonlikka uchragan bolalarni va ularning oilalarini zo'rvonlikdan himoya qilishning normativ-huquqiy va ijtimoiy-psixologik asoslari.....	19
<i>Ergasheva Gullolaxon Nosirjon qizi</i>	
Tinglab tushunish kompetensiyasining psixolingvistik va pedagogik asoslari.....	24
<i>Jonbo'tayeva Maxarramxon</i>	
O'z-o'zini rivojlantirish kompetensiyasining kasbiy kompetentlik tizimidagi o'рни.....	27
<i>Kutliyeva Feruzaxon Yusupovna</i>	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarning ijtimoiylashuvini ta'minlashga xizmat qiluvchi zamonaviy kompleksni rivojlantirish.....	31
<i>Yunusov Mirsaid Xudayarovich, Istamova Sevdo Ashirqul qizi</i>	
Elektr tizimlari dinamik barqarorligini STEAM va Spiral (Regressus, Progressus) metodlari asosida o'qitish.....	35
<i>Safarov Xoliyor Sayyid Safar o'g'li</i>	
O'quvchilarda badiiy-estetik did va dizaynerlik ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi.....	39
<i>Norbutayeva Dilafuz Abdurasulovna</i>	
Talabalarda ijtimoiy yetuklikni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari va uning ta'lim sifatiga ta'siri.....	43
<i>Rahimova Nazokatxon Kasimjonovna</i>	
Model for Improving Students' Professional Competencies Based on Motivational Learning Approach.....	49
<i>Alibekova Mahzuna</i>	
Bo'lajak tarix o'qituvchilarining tarixiy tafakkurini shakllantirishning tuzilmasi va pedagogik komponentlari... 54	54
<i>Djumaniyazov Farxod Ulugbekovich</i>	
Yengil atletika bilan shug'ullanuvchi 14-16 yoshli sportchi qizlarda mashg'ulotlar davomiyligi.....	59
<i>Oralova Bibixol Husniddin qizi, G'ulomova Maftuna Sayfulla qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda ingliz tilini o'yinlar orqali o'rgatish.....	64
<i>Ruzmetova D. A.</i>	
Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchisining axloqiy faoliyatini shakllantirishda pedagogik vositalarning imkoniyatlari.....	68
<i>Saydanova Dilafuz Sadirdinovna</i>	
Xorijiy tajribalar va zamonaviy yondashuvlar asosida tyutorlar kasbiy salohiyatini rivojlantirishda malaka oshirish tizimini takomillashtirish.....	75
<i>Ubaydullayev Zuxriddin Botirovich</i>	
Effective Classroom Activities for Developing Speaking Skills Among EFL Learners.....	79
<i>Akhmatova Munisa Orif qizi</i>	
Xalqaro va milliy baholash dasturlarini hisobga olgan holda boshlang'ich ta'lim mazmunini yangi ta'lim trendlari bilan boyitish.....	86
<i>Gulmira Abdullayeva, Egamberganova Yorqinoy Ollobergan qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoqlarning shaxs identifikatsiyasiga ta'sirining ijtimoiy-psixologik omillari.....	90
<i>Tojiboyeva Nodiraxon Tursunaliyevna</i>	
Analysis of the Methodology for Developing Students' Creative Thinking Competence Using Artificial Intelligence Tools Based on STEAM Educational Technologies.....	94
<i>Tursunaliyeva Nazokat Tokhir qizi</i>	

Oliy ta'lim muassasalarida e-Portfolio ma'lumotlarini markazlashmagan tarzda boshqarishning afzalliklari va muammolari	102
<i>Yusupova Dono Adambayevna, Jalolov Tursunbek Sadriddinovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining inklyuziv-tolerantlik haqidagi qarashlari tahlili	110
<i>Amangeldiyeva Adolat Ravshanbek qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni savod o'rgatishga tayyorlashning samarali shakl, metod va didaktik vositalari	115
<i>Go'zal Qurbonova</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda hayot xavfsizligi ko'nikmalarini shakllantirishning dolzarb pedagogik masalalari.....	121
<i>Muratova Munavvar O'rol qizi</i>	
Tarkibida toponimlar mavjud maqol va matallarning lingvomadaniy xususiyatlari va ularni o'qitishning lingvodidaktik asoslari.....	126
<i>Usmonova Zamira Jaxongirovna</i>	
Psixologik-pedagogik tadqiqotlarda tassavur fenomenologiyasi	130
<i>Axmedova Shaxlo Shoxob qizi</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi (haykaltaroshlik san'ati misolida).....	133
<i>Panayeva Maloxat Muminovna</i>	
Взаимосвязь склонности к сравнению внешности, интернет-зависимости и уровня притязаний у студентов-юношей	136
<i>Багдасарова Диана Левоновна</i>	
Роль каракалпакской народной национальной музыки в формировании духовно-нравственных качеств учащихся	141
<i>Зарымова Турсынай Бердибай кызы</i>	
A Review of the Literature on Stem Cells in Dentistry	145
<i>Ruziyeva Kamola Akhtamovna</i>	
Bolalar musiqa va san'at maktablarida estrada san'atini o'qitish masalalari (gitara cholg'usi misolida)	150
<i>Abdullayev O'tkir Sadullayevich</i>	
Talabalarda innovatsion kasbiy kompetentlikni rivojlantirish texnologiyalari	154
<i>Avezov Davronbek Soburovich</i>	
O'zbek xalq pedagogikasi an'alarining zamonaviy ta'lim tizimidagi transformatsiyasi	158
<i>Erkaboyeva Nigora Shermatovna</i>	
Texnika va iqtisodiyot yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalari talabalarida ingliz tilini mustaqil o'rganishning psixologik-pedagogik xususiyatlari	163
<i>Mamatqodirova Gulnigor Rustamjonovna</i>	
Yangi dunyoviy tartibotning shakllanishi jarayonida siyosiy taraqqiyot barqarorligi va xavfsizligini ta'minlash muammolari	168
<i>Nazarov Alisher Narimanovich</i>	
Ota-onasiz tarbiyalanayotgan o'smir o'g'il bolaning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	171
<i>Qodirov Jahongir Neymat o'g'li</i>	
Kutubxona muhitida talabalarining mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishning innovatsion modellari.....	176
<i>Qosimova Xolida Nabiyevna</i>	
Jismoniy imkoniyati cheklangan maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy harakatli o'yinlar orqali jismoniy sifatlarni rivojlantirish	179
<i>Raxmatullayeva Durdona Fazliddin qizi</i>	
Personalized Approach to the Treatment of Generalized Periodontitis in the Prediction of Cardiovascular Complications Based on Salivary Proteomic Profiling.....	182
<i>Shodiev O. U., Nazarova N. Sh., Agababayan I. R.</i>	
O'smirlarda irratsional ustanovkalar shakllanishining ijtimoiy-psixologik omillari	187
<i>Toshboltayeva Nodira</i>	
Роль интерактивного лингвокультурологи-ческого пространства в формировании лингвокультурной компетенции студентов национальных групп филологических направлений.....	191
<i>Рустамова Ферузахон Махмуджановна</i>	

Talabalarining darsdan tashqari vaqtda mustaqil ravishda jismoniy tarbiya bilan shug'ullanishini shakllantirish	196
Dusanov Shuxrat Abdiraakovich	
Kutubxona muhitida talabalarining mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishning innovatsion modellari	201
Qosimova Xolida Nabiyevna	
Jismoniy tarbiya darslarida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-pedagogik kompetensiyasini takomillashtirish mexanizmlari	205
Xoliqnazarov Azamat Begaliyevich	
Oliy ta'lim talabalarida kreativ fikrlashni fanlararo integratsiya asosida shakllantirish	209
Allanazarova Dilobar Baxromovna	
"Alpomish" dostonida obrazlar nutqidagi pedagogik qarashlar	213
Boboqulova Aziza Adizovna	
Researching the Biochemistry and Physical Chemistry of Oral Fluid in Kids Who Are Acting Strangely	217
Eraliyeva Zulfiya Makhmudovna, Buzrukhoda Javohir	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini mikro matnlarni o'qitishga qaratilgan kognitiv metodlar	222
I. Matrasulova	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yozma nutq ko'nikmalarini shakllantirishda raqamli didaktik vositalardan foydalanish metodikasi	225
Komilova Dilnozaxon Abdulhayevna, Xoliqova Mubinabonu Jamoliddin qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida onomastik leksikani lingvokulturologik yondashuv asosida o'qitishning strategik-metodik asoslari	229
Mamatqulova Baxtixon Ravshanovna	
Raqamli matnlarning lisoniy va pragmatik xususiyatlari	232
Mashrapova Sevara Xabibovna	
Extensive Pelvic Ureteral Abnormalities and Reconstructive Operations in Patients	237
Mukhsinov Sardor	
Pedagogikada metodlardan foydalanish	241
Maxmudova Nargiz Djumaniyazovna	
Diqqat yetishmasligi giperaktivlik buzilishini davolash usullari	245
Otbasarova Umida Mexmonovna, Inogamova Rano Bahodirovna	
Talabalaridagi sanogen tafakkurning psixologik xususiyatlarini empirik tadqiq etish masalasi	249
Tulyaganova Dilnoza Ulug'bek qizi	
Raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning xorijiy va milliy tajribasini qiyosiy tahlil qilish	253
Abdullayev Sherzodbek	
Context, Intention, and Meaning in English Language Teaching: Developing Pragmatic Awareness in Learners of English as a Foreign Language	256
Keldiyarova Shakhriyoda, Keldiyarova Mohlaroyim	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni steam yondashuvi yordamida og'zaki muloqotga o'rgatish mashqlar tizimi	267
Yunusova Malika Miralimovna	
Культурные и исторические коды франции в автобиографической прозе марселя паньоля	270
Рахманкулова Дилафруз Азимовна	
Трансформация роли преподавателя в условиях цифровизации высшего образования	274
Рахматова Нигина Исломовна	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tasviriy san'atning tutgan o'rni	278
Sultonova Marxabo	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida matematik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi	283
Akramova Fotimabonu Kurbonovna	
Boshlang'ich sinflarda matematika fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari	288
Axmedov Muslimjon Usmonovich	
Boshlang'ich ta'limda musiqa ta'limini sun'iy intellekt va shaxsga yo'naltirilgan pedagogika asosida tashkil etishning ilmiy-metodik asoslari	295
Djumabayeva Muqaddas	

“Suvning agregat holatlari va tabiatda aylanishi” mavzusini o‘rgatishda 4K ko‘nikmasini rivojlantirish	300
<i>Esnazarov Abdiganiy Jamalatdinovich</i>	
Raqamli vositalar asosida mexatronika va robototexnika yo‘nalishi talabalarini o‘qitishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	307
<i>Ikromov Muhammad-Anasxon Xakimjon o‘g‘li</i>	
Najmiddin Kubroning ilmiy merosi	311
<i>Jahongir Jumanov</i>	
Oliy ta‘lim muassasalarida talabalarda tejamkorlikni shakllantirishning o‘rni.....	314
<i>Jo‘rayev Alisher Tursinboyevich</i>	
Milliy va umuminsoniy qadriyat fenomenining pedagogik tadqiqotlarda o‘rganilishi.....	318
<i>Jovliyev Jo‘rabek Alisher o‘g‘li</i>	
Jazo muddatini o‘tayotgan shaxslarda emotsional buzilishlarning ijtimoiy-psixologik sabablari	322
<i>Manzitov Baxtiyor Tolibovich</i>	
Maktabgacha ta‘lim jarayonida o‘yin texnologiyalarini qo‘llashning pedagogik asoslari va samaradorligi	329
<i>Nyutnova Xilola Lochinbekovna, Mayliyeva Nasiba Axmedovna</i>	
Ta‘lim menejmentida Predictive Analytics texnologiyalaridan foydalanish istiqbollari	332
<i>Primqulova Aziza Mirzaahmad qizi</i>	
Yosh sportchilarda tezlik-kuch sifatlarini rivojlantirish usullari	337
<i>Chariyev Ulug‘bek Abdujabbarovich, Radjabov Jaxongir Furkatovich</i>	
Z avlod psixologik xususiyatlariga mos zamonaviy tarbiya texnologiyalari	342
<i>Ravshanov Sanjar Tolibjonovich</i>	
Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasida refleksiya mexanizmining o‘rni	346
<i>Raxmonova Mahfuzaxon Xasan qizi</i>	
Iqtisodiy o‘shishning mohiyati	350
<i>Sayfiddinova Sabina Muhiddinovna</i>	
Dasturlash ko‘nikmalarini baholashda generativ sun‘iy intellekt va gamifikatsiya integratsiyalashgan arxitektura modelini ishlab chiqish.....	353
<i>Sultanov Ravshonbek Otonazarovich</i>	
Ta‘lim klasteri sharoitida talabalarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirishning zaruriyati	356
<i>Sultanova Dilnura Abdurashidovna</i>	
Stereometriya darslarida o‘quvchilarning fazoviy tasavvurini va tasvirlash savodxonligini 3D modellashtirish vositasida rivojlantirish	359
<i>Sultonova Shahnoza Yusuf qizi, Sultonova Dilrabo Yusuf qizi</i>	
Chayon zahrlining biologik xususiyatlari, toksikologik ta‘siri va biotexnologiyadagi istiqbolli qo‘llanilishi.....	365
<i>To‘xtamurodova Feruza</i>	
Sun‘iy intellekt va raqamli ta‘lim texnologiyalari integratsiyasi asosida oliy ta‘limda fizika fanini o‘qitish metodikasini takomillashtirish.....	369
<i>Usubjonova Durdona Fazliddin qizi</i>	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida ta‘lim va tarbiya maqsadlarini o‘yin mexanikasiga integratsiya qilishning interaktiv modulli texnologiyalarini takomillashtirish	373
<i>Xolmatova Dilshoda Sherali qizi</i>	
Особенности формирования совместной познавательной деятельности в образовательном процессе.....	378
<i>Абдрахманова А. С.</i>	
Влияние корпоративной культуры вуза на формирование профессиональных ценностей студенческой молодежи.....	383
<i>Бекбаев Рауф Рустамович</i>	
MTMgacha katta yoshdagi bolalarda ijtimoiy-hissiy munosabatlarni shakllantirish imkoniyatlari.....	389
<i>Boymurodova Surayyo Eshqvat qizi</i>	
Musiqa madaniyati asosida deviant xulqli o‘quvchilar bilan ishlashning pedagogik modeli va samaradorligi	393
<i>Jabborova Muattar Xatamovna</i>	

Uzluksiz ta'lim tizimida biologiya fani o'qituvchilarining kompetentligini rivojlantirish.....	398
Mamadaliyeva Barnoxon O'ktamovna	
Focusing on the Practical and Technical Aspects of Dutar Performance and Enhancing this Process.....	403
Muyassarxon Adiljanovna Achildieva, Shodiyeva Shahinabonu Shoirjon qizi	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	409
Olloberganova Fazilat Tangriberganovna	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining vizual kompetensiyalarini rivojlantirishda dizayn tafakkuriga asoslangan pedagogik texnologiyalarni takomillashtirish	415
Shomurodov Oybek Norqulovich	
Ta'lim jarayonida o'quvchilarda empatiyani rivojlantirishning neyropedagogik texnologiyalari.....	421
Kamaladin Kuronboyevich Matyaqubov	
Talabalarda ijtimoiy yetuklikni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari va uning ta'lim sifatiga ta'siri.....	425
Rahimova Nazokatxon Kasimjonovna	
Talabalar iqtisodiy xulq-atvorining ijtimoiy-psixologik determinantlari: gender tahlili	431
Yuldosheva Gavhar O'tkirovna	

TA'LIM JARAYONIDA O'QUVCHILARDA EMPATIYANI RIVOJLANTIRISHNING NEYROPEDAGOGIK TEKNOLOGIYALARI

Kamaladin Kuronboyevich Matyaqubov

Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Texnologik ta'lim kafedrası dotsenti
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya: Mazkur maqolada ta'lim jarayonida o'quvchilarda empatiyani rivojlantirishning neyropedagogik texnologiyalari ilmiy-pedagogik jihatdan tahlil qilinadi. Neyropedagogika, emotsional intellekt va ijtimoiy-emotsional ta'limning o'zaro bog'liqligi ochib berilib, interaktiv-refleksiv metodlar orqali o'quvchilarda hamdardlik, hissiy sezgirlik va konstruktiv muloqot ko'nikmalarini shakllantirish yo'llari yoritiladi. Tadqiqot natijalari ta'lim muhitida empatik munosabatlarni qaror toptirish o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvi, ruhiy farovonligi va akademik faolligiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: neyropedagogika, empatiya, emotsional intellekt, ijtimoiy-emotsional ta'lim, interaktiv metodlar, refleksiya, ta'lim muhiti.

Abstract: This article analyzes neuropedagogical technologies for developing empathy in students within the educational process. The interrelation of neuropedagogy, emotional intelligence, and social-emotional learning is revealed, and interactive-reflective methods for forming empathy, emotional sensitivity, and constructive communication skills in students are discussed. The research results indicate that establishing empathetic relationships in the educational environment positively affects students' social adaptation, psychological well-being, and academic activity.

Key words: neuropedagogy, empathy, emotional intelligence, social-emotional learning, interactive methods, reflection, educational environment.

Аннотация: В статье анализируются нейрпедагогические технологии развития эмпатии у учащихся в образовательном процессе. Раскрывается взаимосвязь нейрпедагогика, эмоционального интеллекта и социально-эмоционального обучения, а также рассматриваются интерактивно-рефлексивные методы формирования у учащихся сочувствия, эмоциональной чувствительности и навыков конструктивного общения. Результаты исследования показывают, что развитие эмпатических отношений в образовательной среде положительно влияет на социальную адаптацию, психологическое благополучие и учебную активность учащихся.

Ключевые слова: нейрпедагогика, эмпатия, эмоциональный интеллект, социально-эмоциональное обучение, интерактивные методы, рефлексия, образовательная среда.

KIRISH

Ta'lim jarayonida o'quvchilarda empatiyani rivojlantirish bugungi pedagogika va neyropedagogika fanlarining dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Empatiya o'quvchining boshqa inson holatini anglash, uning hissiy kechinmalarini tushunish, ijtimoiy vaziyatlarga insonparvar munosabat bildirish hamda muloqot jarayonida axloqiy mas'uliyatni namoyon etish qobiliyati sifatida talqin etiladi. Zamonaviy ta'lim faqat bilim berish bilan cheklanmay, o'quvchining hissiy-intellektual rivojlanishi, ijtimoiy moslashuvi, hamkorlikda ishlash madaniyati va shaxslararo munosabatlarda ongli ishtirokini ham shakllantirishi zarur. Shu nuqtai nazardan, empatiyani rivojlantirish o'quvchilarning ijtimoiy faolligi, kommunikativ kompetensiyasi va axloqiy pozitsiyasini mustahkamlovchi muhim pedagogik omil sifatida namoyon bo'ladi ^[1].

Neyropedagogik yondashuv empatiyani shakllantirish jarayonini inson miyasi faoliyati, hissiy idrok, diqqat, xotira, ijtimoiy tajriba va motivatsiya bilan bog'liq holda o'rganadi. Ilmiy qarashlarga ko'ra, o'quvchi o'zini xavfsiz, qo'llab-quvvatlangan va hurmat qilingan muhitda his qilganida, uning bilish faolligi bilan bir qatorda hissiy javob berish imkoniyatlari ham kengayadi. Shuning uchun ta'lim jarayonida neyropedagogik texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning nafaqat intellektual, balki emotsional va ijtimoiy rivojlanishini ham ta'minlashga xizmat qiladi. Bunda o'yinli vaziyatlar, rolli mashqlar, refleksiv suhbatlar, vizual-assotsiativ topshiriqlar, muammoli holatlarni tahlil qilish, jamoaviy loyiha ishlari va hissiy tajribani anglashga qaratilgan mashg'ulotlar muhim ahamiyat kasb etadi ^[2].

O'zbekiston ta'lim tizimida insonparvarlik, tarbiya, ijtimoiy mas'uliyat va ma'naviy yetuklik masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilarni o'quvchilarning psixologik va neyrofiziologik xususiyatlarini hisobga olgan holda ishlashga tayyorlash muhim vazifalardan biridir. Chunki empatiyaga ega o'qituvchi sinfda sog'lom psixologik muhit yaratadi, nizoli vaziyatlarni yumshatadi, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini chuqurroq anglaydi va ularning shaxsiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli ta'lim jarayonida empatiyani rivojlantirishning neyropedagogik texnologiyalarini ilmiy-metodik jihatdan asoslash pedagogik amaliyot uchun muhim ahamiyatga ega ^[3].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Yuqorida keltirilgan adabiyotlar ta'lim jarayonida o'quvchilarda empatiyani rivojlantirishning pedagogik, psixologik va neyropedagogik asoslarini yoritishda muhim nazariy manba bo'lib xizmat qiladi. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun hamda Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida ta'limning insonparvar, shaxsga yo'naltirilgan va tarbiyaviy mazmunini kuchaytirish zarurligi belgilangan. Bu yondashuv empatiyani o'quvchi shaxsini ijtimoiy va ma'naviy rivojlantirish omili sifatida o'rganishga asos yaratadi ^[4].

E. G'oziyev, M. Davletshin, V. Karimova, Z. Nishonova va B. Qodirov asarlarida shaxs rivojlanishi, yosh xususiyatlari, ijtimoiy idrok, hissiy holatlar va muloqot psixologiyasi keng tahlil qilingan. Ushbu manbalar empatiyaning psixologik mexanizmlarini tushuntirishda muhim ahamiyatga ega ^[5].

R. Mavlonova, O. Musurmonova va J. Hasanboyev tadqiqotlarida esa tarbiya, ma'naviy qadriyatlar, pedagogik muhit va o'qituvchi shaxsining ta'siri asoslab berilgan ^[6].

Xorijiy manbalarda Vygotsky, Rogers, Damasio, Decety, Immordino-Yang, Cozolino, Jensen va Caine tadqiqotlari empatiya, emotsiya, ijtimoiy tajriba va miya faoliyati o'rtasidagi bog'liqlikni ochib beradi. Ayniqsa, ijtimoiy-emotsional ta'lim va neyropedagogik yondashuvlar o'quvchilarda hamdardlik, refleksiya, ijobiy muloqot va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali metodik asos bo'lib xizmat qiladi ^[7].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur mavzuni o'rganishda ta'lim jarayonida o'quvchilarda empatiyani rivojlantirishga xizmat qiluvchi neyropedagogik texnologiyalarning mazmuni, qo'llanish shakllari va pedagogik samaradorligini aniqlashga yo'naltirilgan kompleks metodologik yondashuv asos qilib olindi. Tadqiqotning nazariy asosini pedagogika, psixologiya, neyropedagogika, yosh davrlari psixologiyasi, ijtimoiy-emotsional ta'lim hamda shaxsga yo'naltirilgan ta'limga oid ilmiy qarashlar tashkil etdi. Empatiya o'quvchilarning hissiy sezgirligi, ijtimoiy idroki, kommunikativ madaniyati va axloqiy munosabatini rivojlantiruvchi sifat sifatida tahlil qilindi ^[8].

Tadqiqot jarayonida nazariy tahlil, taqqoslash, umumlashtirish, pedagogik kuzatish, suhbat, anketa, diagnostik topshiriqlar, refleksiv tahlil va pedagogik tajriba-sinov metodlaridan foydalanildi. Nazariy tahlil orqali empatiyaning pedagogik va neyropsixologik mohiyati, uning ta'lim jarayonidagi o'rni, o'quvchilarning hissiy javob berish qobiliyatiga ta'sir etuvchi omillar aniqlashtirildi. Pedagogik kuzatish metodi yordamida sinf muhitida o'quvchilarning o'zaro muloqoti, hamkorlikdagi faoliyati, nizoli vaziyatlarga munosabati va boshqalarning fikrini qabul qilish darajasi o'rganildi ^[9].

Amaliy bosqichda empatiyani rivojlantirishga qaratilgan neyropedagogik mashg'ulotlar tizimi ishlab chiqildi. Ushbu mashg'ulotlarda rolli o'yinlar, emotsional vaziyatlarni tahlil qilish, "men boshqaning o'rnida" usuli, vizual obrazlar asosida his-tuyg'ularni ifodalash, hikoya va hayotiy vaziyatlarni muhokama qilish, jamoaviy loyiha ishlari, refleksiv kundalik yuritish hamda ijobiy muloqot mashqlaridan foydalanildi. Mashg'ulotlarni tashkil etishda o'quvchilarning yosh xususiyatlari, diqqat barqarorligi, hissiy qabul qilish imkoniyatlari va ijtimoiy tajribasi hisobga olindi ^[10].

Tadqiqotda empatiyaning rivojlanish darajasini aniqlash uchun kognitiv, emotsional va xulqiy mezonlar belgilandi. Kognitiv mezon o'quvchining boshqa inson holatini tushunishi bilan, emotsional mezon uning hissiy hamdardlik bildirish qobiliyati bilan, xulqiy mezon esa real muloqot va hamkorlik jarayonida insonparvar munosabat ko'rsata olishi bilan baholandi. Olingan natijalar sifat va miqdoriy jihatdan tahlil qilinib, neyropedagogik texnologiyalarning empatiyani rivojlantirishdagi amaliy imkoniyatlari aniqlashtirildi ^[11].

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari ta'lim jarayonida empatiyani rivojlantirishga yo'naltirilgan neyropedagogik texnologiyalar o'quvchilarning hissiy anglash, ijtimoiy idrok, muloqot madaniyati va hamkorlikdagi faoliyat ko'nikmalariga ijobiy ta'sir ko'rsatishini namoyon etdi. Mashg'ulotlar davomida o'quvchilarning boshqalar holatini tushunish, turli emotsional vaziyatlarga mos munosabat bildirish, fikr almashishda sabrli bo'lish va jamoaviy topshiriqlarda o'zaro yordam ko'rsatish darajasi bosqichma-bosqich oshgani kuzatildi. Ayniqsa, rolli o'yinlar, vaziyatli tahlil, refleksiv suhbatlar va emotsional obrazlar bilan ishlash usullari o'quvchilarning ichki kechinmalarni so'z orqali ifodalashiga hamda boshqalarning his-tuyg'ularini anglashiga samarali ta'sir ko'rsatdi ^[12].

Dastlabki kuzatuvlarda ayrim o'quvchilarda o'z fikrini ustun qo'yish, tengdoshlarining hissiy holatiga yetarli e'tibor bermaslik, nizoli vaziyatlarda keskin munosabat bildirish kabi holatlar uchragan bo'lsa, neyropedagogik mashg'ulotlardan so'ng muloqotda yumshoqlik, tushunishga intilish, o'zini boshqa inson o'rniga qo'yish va murosaga kelish xususiyatlari kuchaydi. Bu jarayonda xavfsiz psixologik muhit yaratish, o'quvchini tanqid qilishdan ko'ra uni tinglash, hissiy tajribani tahlil qilish va ijobiy rag'batlantirish muhim omil bo'lib xizmat qildi ^[13].

Natijalar shuni ko'rsatdiki, empatiya faqat axloqiy tarbiya vositasi sifatida emas, balki bilish jarayonini faollashtiruvchi pedagogik resurs sifatida ham qaralishi mumkin. Empatiyasi rivojlangan o'quvchilar o'quv jarayonida faolroq ishtirok etdi, guruhdagi vazifalarni mas'uliyat bilan bajardi, savol-javoblarda o'zaro hurmatni saqladi va bahs-munozaralarda konstruktiv yondashuvni namoyon etdi. Neyropedagogik texnologiyalar orqali hissiy va kognitiv jarayonlarning uyg'unlashtirilishi o'quvchilarda bilimni shaxsiy tajriba bilan bog'lash imkonini berdi ^[14].

Shuningdek, o'qituvchining empatik pozitsiyasi o'quvchilarning hissiy ochiqligi va o'zini erkin ifoda etishiga bevosita ta'sir qilishi aniqlandi. O'qituvchi tomonidan qo'llanilgan mehribon muloqot, faol tinglash, ijobiy savollar berish va individual yondashuv sinf muhitida ishonchni kuchaytirdi. Bu esa empatiyani rivojlantirishda neyropedagogik texnologiyalarni tizimli, izchil va yosh xususiyatlariga mos qo'llash zarurligini ko'rsatadi ^[15].

Ta'lim jarayonida o'quvchilarda empatiyani rivojlantirish masalasi zamonaviy pedagogik yondashuvlarda nafaqat tarbiyaviy, balki neyropsixologik va ijtimoiy-kommunikativ jarayon sifatida ham talqin etiladi. Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, empatiya o'z-o'zidan shakllanadigan sifat emas, balki maxsus tashkil etilgan pedagogik muhit, emotsional jihatdan xavfsiz muloqot, refleksiv faoliyat va o'quvchilarning shaxsiy tajribasiga tayangan mashg'ulotlar orqali rivojlanadi. Neyropedagogik texnologiyalar bu jarayonda o'quvchilarning miyadagi bilish, hissiy idrok, diqqat, xotira va ijtimoiy tajriba bilan bog'liq jarayonlarini uyg'unlashtirishga xizmat qiladi.

Muhokama jarayonida aniqlanishicha, empatiyani rivojlantirishda o'qituvchining shaxsiy namunasi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Agar o'qituvchi o'quvchini tinglay olsa, uning hissiy holatini inobatga olsa, baholashda adolatli va muloyim yondashsa, o'quvchilarda ham boshqalarga nisbatan e'tiborli munosabat shakllanadi. Aksincha, faqat buyruq, tanbeh va qat'iy nazoratga asoslangan ta'lim muhiti o'quvchilarning hissiy yopiq bo'lishiga, o'z fikrini erkin bildirmasligiga va tengdoshlari bilan muloqotda passiv yoki keskin munosabatda bo'lishiga olib kelishi mumkin ^[16].

Neyropedagogik texnologiyalarning afzalligi shundaki, ular o'quvchining faqat aqliy faoliyatini emas, balki hissiy tajribasini ham o'quv jarayoniga jalb etadi. Rolli o'yinlar, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, badiiy matn yoki hayotiy voqealar asosida suhbat tashkil etish, emotsional obrazlar bilan ishlash va refleksiv savollar berish o'quvchining ichki kechinmalarni anglashiga yordam beradi. Bunday faoliyatlar orqali o'quvchi boshqalarning fikri va holatini tushunishga, o'z munosabatini nazorat qilishga, nizoli vaziyatlarda murosali yechim topishga o'rganadi ^[17].

Pedagogik oliy ta'lim muassasalari uchun ushbu masalaning muhim jihati shundaki, bo'lajak o'qituvchilar empatiyani rivojlantirish texnologiyalarini nazariy bilish bilan birga, ularni amaliy mashg'ulotlarda qo'llash ko'nikmasiga ham ega bo'lishi zarur. Chunki maktab amaliyotida o'quvchilar bilan ishlash jarayoni turli xarakter, ehtiyoj, hissiy holat va ijtimoiy tajribaga ega bolalar bilan bevosita muloqotni talab qiladi. Shu bois empatiyani rivojlantirishga qaratilgan neyropedagogik yondashuvlar o'qituvchi kasbiy kompetensiyasining muhim tarkibiy qismi sifatida baholanishi lozim ^[18].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ta'lim jarayonida o'quvchilarda empatiyani rivojlantirish zamonaviy pedagogikaning muhim vazifalaridan biri bo'lib, u shaxsning ijtimoiy moslashuvi, axloqiy qarashlari, kommunikativ madaniyati va hamkorlikka tayyorligini shakllantirishda alohida ahamiyat kasb etadi. Empatiya o'quvchining boshqa inson holatini anglash, hissiy kechinmalarni tushunish, o'z munosabatini nazorat qilish va ijtimoiy vaziyatlarda insonparvar pozitsiyani namoyon etish qobiliyati sifatida ta'lim-tarbiya jarayonining ajralmas tarkibiy qismi hisoblanadi. Shu bois uni rivojlantirish tasodifiy yoki faqat og'zaki nasihat shaklida emas, balki ilmiy asoslangan pedagogik texnologiyalar orqali tashkil etilishi zarur ^[19].

Neyropedagogik yondashuv empatiyani rivojlantirishda o'quvchining yosh xususiyatlari, hissiy sezgirligi, diqqat va xotira jarayonlari, ijtimoiy tajribasi hamda psixologik xavfsizlik ehtiyojini hisobga olish imkonini beradi. Tadqiqot mazmuni shuni ko'rsatadiki, o'quvchi o'zini erkin, qadrlangan va tinglangan muhitda his qilganida, unda boshqalarni tushunish, fikr almashish, hamkorlik qilish va hissiy javob bildirish imkoniyatlari kengayadi. Demak, empatiyani rivojlantirish uchun ta'lim muhitining insonparvar, qo'llab-quvvatlovchi va refleksiv xarakterga ega bo'lishi muhimdir ^[20].

Rolli o'yinlar, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, refleksiv suhbatlar, emotsional obrazlar bilan ishlash, jamoaviy topshiriqlar va hayotiy vaziyatlarga asoslangan mashg'ulotlar o'quvchilarda empatik munosabatni shakllantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Bunday texnologiyalar o'quvchilarning nafaqat hissiy idrokini, balki ijtimoiy mas'uliyati, muloqot madaniyati va axloqiy tanlov qilish ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

Ayniqsa, o'qituvchining empatik pozitsiyasi, faol tinglash madaniyati va individual yondashuvi ushbu jarayonning samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biridir.

Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilarni empatiyani rivojlantirishning neyropedagogik texnologiyalaridan foydalanishga tayyorlash muhim ilmiy-amaliy vazifa hisoblanadi. Chunki kelajakdagi o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchi shaxsini tushunuvchi, qo'llab-quvvatlovchi va sog'lom psixologik muhit yaratuvchi mutaxassis bo'lishi lozim. Shu jihatdan empatiyani rivojlantirishga qaratilgan neyropedagogik texnologiyalar ta'lim sifatini oshirish, sinfda ijobiy ijtimoiy munosabatlarni shakllantirish va o'quvchilarning barkamol rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. 2020-yil 23-sentyabr.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni. 2022-yil 28-yanvar.
3. G'oziyev, E. G. Umumiy psixologiya. Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti.
4. G'oziyev, E. G. Ontogenez psixologiyasi. Toshkent: Noshir.
5. Davletshin, M. G. Yosh va pedagogik psixologiya. Toshkent: O'qituvchi.
6. Karimova, V. M. Ijtimoiy psixologiya. Toshkent: Fan va texnologiya.
7. Nishonova, Z. T., Alimova, G. K. Bolalar psixologiyasi va uni o'qitish metodikasi. Toshkent: O'zbekiston yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti.
8. Qodirov, B. R. Qobiliyat va iqtidor psixologiyasi. Toshkent: Fan.
9. Musurmonova, O. Ma'naviy qadriyatlar va yoshlar tarbiyasi. Toshkent: O'qituvchi.
10. Mavlonova, R. A., To'rayeva, O. T., Xoliqberdiyev, K. M. Pedagogika. Toshkent: O'qituvchi.
11. Hasanboyev, J., To'raqulov, X., Haydarov, M., Hasanboyeva, O. Pedagogika fanidan izohli lug'at. Toshkent: Fan va texnologiya.
12. Vygotsky, L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.
13. Rogers, C. R. A Way of Being. Boston: Houghton Mifflin.
14. Damasio, A. R. Descartes' Error: Emotion, Reason, and the Human Brain. New York: Putnam.
15. Decety, J., Ickes, W. The Social Neuroscience of Empathy. Cambridge, MA: MIT Press.
16. Immordino-Yang, M. H. Emotions, Learning, and the Brain: Exploring the Educational Implications of Affective Neuroscience. New York: W. W. Norton.
17. Cozolino, L. The Social Neuroscience of Education: Optimizing Attachment and Learning in the Classroom. New York: W. W. Norton.
18. Jensen, E. Brain-Based Learning: The New Paradigm of Teaching. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
19. Caine, R. N., Caine, G. Making Connections: Teaching and the Human Brain. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
20. Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning. CASEL Guide to Schoolwide Social and Emotional Learning. Chicago: CASEL.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №7(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.